

Cənubi Qafqaz ölkələrinin 13-cü Media Konfransı

Azad media və ifadə azadlığının üzləşdiyi çoxşaxəli problemlər

6-7 iyul 2016-cı il, Tbilisi, Gürcüstan

TÖVSIYƏLƏR

Bu sənəd 6-7 iyul 2016-cı il tarixində Tbilisidə (Gürcüstan) ATƏT-in Media Azadlığı üzrə Nümayəndəsinin Ofisi tərəfindən təşkil olunan Cənubi Qafqaz ölkələrinin 13-cü illik Media Konfransında Ermənistan, Azərbaycan və Gürcüstandan olan 80-dən artıq jurnalist, hökumət və vətəndaş cəmiyyəti nümayəndələri ilə yanaşı Bosniya və Herseqovina, Rusiya Federasiyası və Böyük Britaniyadan olan beynəlxalq ekspertlər və iştirakçıların tövsiyələrinin xülasəsini təqdim edir.

Konfrans zamanı əsas diqqət regionda azad media və ifadə azadlığının üzləşdiyi problemlərə, eləcə də yeni texnologiyalar, tənzimlənmələr, münaqişələr və buna bənzər hallarda plüralizm və mətbuat azadlığının təkmilləşdirilməsi üzrə ATƏT-in geniş yayılmış təcrübələrinə yönəlmişdir.

Konfrans iştirakçıları razılaşıblar ki:

1. Bu gün jurnalistika çoxsaylı iqtisadi problemlərlə üzləşir. Bunlar əsasən kütləvi informasiya vasitələrini (KİV) istifadə edərək, sərhədlərdən asılı olmayaraq, hər növ informasiya və ideyaları axtarmaq, qəbul etmək və yaymaq istəyənlərin əhatəsinin genişlənməsi ilə əlaqədardır. Bu da öz növbəsində, media və xəbərçiliyin yeni təcrübələrinin yaranması ilə nəticələnir. Lakin qeyd olunan çətinliklər faktiki olaraq məlumat azadlığı və ifadə azadlığı üçün yeni imkanlar yaradır. Kişi və qadın jurnalistlər bunları öz peşələrinin və ictimaiyyətin mənəfəti üçün istifadə edə bilər.
2. Zorakılıq və cəzasızlıq Cənubi Qafqazda problem olaraq qalır, bununla belə, ATƏT regionunun digər ölkələrində cəzasızlığa son qoymaq üçün görülən işlər də qeyd olunmalıdır. Hökumətlər jurnalistlər və medianın digər nümayəndələrinə qarşı bütün hücumları və zorakı hərəkətləri qınamalı, belə halları cəld, effektiv və müstəqil şəkildə araşdıraraq, cavabdeh şəxsləri məsuliyyətə cəlb etməlidir.
3. Xüsusi narahatlıq qadın jurnalistlər və bloqerlərə qarşı onlayn təhqir və yamanlama hallarıdır. Bunlar, vətəndaş jurnalistikası kimi tanınan jurnalistikanın yeni formalarında ədavət mühitinin yaranmasına əhəmiyyətli töhfə verir. İctimaiyyət problem haqqında məlumatlandırılmalı, hökumətlər və peşəkar jurnalist assosiasiyaları isə bu problemi tanımalı və onun həlli ilə məşğul olmalıdır.
4. Fikir ifadəsinə görə cinayət məsuliyyətinə cəlb olunma siyasi və araşdırma jurnalistikasının inkişafına ciddi maneələr törədir və hələ də mövcud olduğu yerlərdə aradan qaldırılmalıdır. Media cəmiyyəti və beynəlxalq təşkilatlar bununla bağlı

bütün zəruri tədbirləri görməlidirlər.

5. Müharibə və terrorizmin, eləcə də ayrı-seçkilik, düşmənçilik və zorakılıq hallarına yol açan milli, irqi, etnik və dini nifrətin təbliğatında KİV-dən istifadənin artması narahatlığa ciddi səbəb verir. Bu fenomenlərə qarşı birmənalı və təxirəsalınmaz mübarizə aparmağa ehtiyac var. Terror və nifrət təbliğatının dayandırılması və medianın bu məqsədlə istifadə olunmasının qarşısını almaq üçün hökumətlər müvafiq resurslar ayırmalı və bu cür medianın maliyyələşdirilməsinə məhdudiyətlər tətbiq etməlidir.
6. Şərq Tərəfdaşlığının bir hissəsi olaraq, özünütənzimləyən media təşkilatlarının mövcud Şəbəkəsini möhkəmləndirmək üçün davam edən səylər müharibə və nifrətin təbliğatına qarşı mübarizədə də istifadə edilməli, milli media şuralarına isə effektiv və məsul şəkildə fəaliyyət göstərmələri üçün dəstək və fəaliyyət azadlığı verilməlidir.
7. Mediada artan dezinformasiya və təbliğata qarşı mübarizə aparmaq üçün media savadlılığının daha da artırılmasına ehtiyac var.
8. Eyni zamanda, hökumətlər milli təhlükəsizlik və terrorizmə qarşı mübarizə məsələlərini ifadə azadlığı hüququnu məhdudlaşdırmaq üçün əsas kimi istifadə etməməlidir.
9. Münaqişə zamanı müstəqil məhkəmə və tənzimləyici media qurumları mühüm rol oynayır. Bu səbəbdən, lüzumsuz siyasi və ya iqtisadi müdaxilələrin qarşısını almaq üçün, bütün dövlət və KİV nümayəndələri onların müstəqilliyinə təminat verməli və hörmətlə yanaşılmalıdır.
10. Rəqəmsal sfera ilə bağlı olduqlarından KİV-lər dayanıqlılığın və ictimaiyyət üçün dəyərin artırılması üçün ən yaxşı biznes modelləri və təcrübələri həyata keçirməlidir. Bu yeni modellər mediaya nəzarətçi funksiyasını yerinə yetirmək üçün yeni imkanları özündə ehtiva etməlidir.
11. Hökumətlər, xüsusilə seçki-öncəsi dövrlərdə, kütləvi informasiya vasitələrində plüralizmi təmin etməlidir.
12. İfadə azadlığına qoyulmuş istənilən məhdudiyətlərin ATƏT-in standartlarına və digər beynəlxalq standartlara uyğun olaraq qanunvericiliyə əsaslandığını, , eləcə də zərurilik və proporsionallığın ciddi sınaqlarına uyğun olmasını təmin etmək üçün qanunvericiliyi və müvafiq siyasəti yenidən nəzərdən keçirməyə və lazım olarsa dəyişikliklərin edilməsinə ehtiyac var.
13. ATƏT-in Media Azadlığı üzrə Nümayəndəsi Cənubi Qafqazda ifadə azadlığı, media azadlığı, eləcə də kütləvi informasiya vasitələrində plüralizmin möhkəmləndirilməsi məqsədilə müvafiq siyasət və tənzimlənmələrin yerinə yetirilməsində iştirakçı Dövlətlərə kömək etməlidir.